

חז"א ב"ק סימן א' ס"ק ז'

נראה דאפילו פשע בעלים ולא שמרה מכל מקום חייב המעמיד, דפסיק ליה המעמיד גירא דבעלים וזרק גירא דיליה... ודין מעמיד פירש הרשב"א הובא בב"י סימן שצ"ד דהוי אדם המזיק ונראה דר"ל, דהוי כמו אש למייד משום חיצוי, ואפילו למייד משום ממונו, הכא חשיב כהצית בגופו...

חברותא - הערות בבא קמא דף נו עמוד ב' הערה 29

ובקובץ ביאורים [מח] כתב לבאר את מחלוקת התוס' והרשב"א, שדעת התוס' היא, שמעמיד לא נחשב כאש, כיון שהבהמה עושה ברצון עצמה, ואין הפעולה מתייחסת אליו אלא אליה, ולכן אין זה נחשב כחיצוי של המעמיד. והרשב"א סובר, כיון שהבהמה אינה בת דעת, הרי זה כרוח מצויה לגבי המעמיד, והוא חייב עליה משום אש. והקשה האבן העזר [שכח], לדעת הרשב"א הסובר שמעמיד נחשב למזיק בידיים, אם כן למה אמרו בשבת [קכב א] שמוטר לאדם להעמיד בהמתו על גבי עשבים בשבת, ולמה לא יחשב כאילו הוא עצמו תולש העשבים בידיים? ואין לחלק בין נזקין למלאכת שבת, שהרי איפכא שמעינן, לקמן [ס א], לגבי זורה ורוח מסייעתו, שלגבי שבת הוי מלאכה, ולענין נזקין פטור, דהוי רק גרמא. ואם כן, לענין מעמיד, שהוא חייב בנזקין, כל שכן שיתחייב לענין שבת. ותירץ, שלענין נזקין הכל תלוי אי ברי הזיקא או לא. לכן, במעמיד בהמתו חייב, משום דברי הזיקא. אבל בשבת הכל תלוי במלאכת מחשבת. ובמעמיד בהמתו על גבי מחובר אין כוונתו ומחשבתו על שום מלאכה, רק שבהמתו תאכל, לכן פטור, כי הוא אינו עושה כלום, וגם מחשבתו לא היתה על המלאכה כלל. ובחזון איש [אורח חיים לו א] כתב לחלק, שלגבי מזיק, שנאווי לפני המקום הנזק, ובשבת שנאווי לפני המקום טורח האדם במלאכת חול. ולכן אין לחייבו על מעשה בהמתו בשבת.

שו"ת בית אפרים יורה דעה סימן סב

משא"כ לענין מעמיד בהמה אף על גב דגורם, מלאכת שבת מ"מ דוקא עשיי אסור הא גרמא שרי, ובנזקין נמי משום גרמי מחייב ולא מחשב כעושה בידיים ממש כלל:

למדנו, ליתומים מעמידים אפוטרופוס כדי לחייבם על נזקי שור מועד, נחלקו ראשונים האם גם לנזקי הקטן עצמו, והגרז"ן גולדברג זצ"ל חייב אבא שנתן כדור משחק לבנו מדין אב הנזקין "אש". ולקמן נוסף בעז"ה בענין חיובי האב (האם דוקא האבא - מה דין אימו של הילד?):

בבא קמא דף נו:

כי הא דאמר רבה אמר רב מתנה אמר רב: המעמיד בהמת חברו על קמת חברו - חייב, מעמיד פשיטא! לא צריכא, דקם לה באפה. (רש"י)
דקמו לה באפה - שלא משכוח אלא עמדו בפניה לכל צד שלא תלך אנה ואנה אלא לקמה לאכול. מעמיד - משמע שאוחזה בידו ומוליכה לקמה).

פסקי רי"ד מסכת בבא קמא גמרא דף נו עמוד ב'

פשיטא כיון דאפקוה קמא לה ברשותיהו, לא צריכא דקמו לה באפה, כי הא דאמי רבה אמר רב מתנה אמי רב המעמיד בהמת חברו על קמת חברו חייב, פשיטא, לא צריכא דקם לה באפה. פי' ולא אמרי' גרמא בעלמי' עבד' דבודאי תאכל וכאילו האכילה בידיו דמי, ואילו היתה בהמתו אף על פי שלא העמידה אלא שלא שמרה חייב מפני ששמירתה עליו, אבל עכשיו שהיא בהמת חברו דוקא אם העמידה חשוב מעשה אבל אם לא העמידה אלא פרץ בפניה, זאת היא גרמא דפטרי' לעיל

תוספות ד"ה "המעמיד" / יסוד החיוב

המעמיד בהמת חברו על קמת חברו חייב - ואף על פי שאין הבהמה שלו חייב מטעם שן ורגל דאע"ג דכתיב 'בעירה' - כדידיה חשיבא הואיל והוא עשה כמו מדליק פשתנו של חברו בנרו של חברו. אבל אין לפרש דמחייב מטעם אש דברי הזיקא והוי כאילו נותן לשם אש... דא"כ מטעם זה ה"ל להתחייב אפילו ברה"ר ולא משתמע בשום דוכתא דלחייב ברשות הרבים שן אפילו מקרב בהמתו אצל הפירות ומעמידה עליהו.

חדושי הרשב"א מסכת בבא קמא דף נו עמוד ב' / יסוד

החיוב

המעמיד בהמת חברו על קמת חברו חייב. ואף על פי שאין הבהמה שלו כיון שהעמידה על הקמה הרי הוא כאלו מאכילה בידיים ומש"ה פריך פשיטא. ומינה דאלו העמיד בהמתו ואפילו בהמת חברו על פירות חברו ואפילו ברה"ר חייב, ולא דמי לאכלה מן הרחבה דפטור כדאיתא בפרק כיצד הרגל ומשמע דאפילו בשקרבה אצל הפירות, דשאני הכא דמעמידה, ומשמע בשלקחה באפסר והעמידה על הקמה...

בית יוסף חושן משפט סימן שצד

וכן כתב הרשב"א (נו: ד"ה המעמיד) וזה לשונו המעמיד בהמת חברו וכו' דאף על פי שאין הבהמה שלו כיון שהעמידה על הקמה הרי הוא כאילו מאכילה בידיים...
ואף על פי שהתוספות (ד"ה המעמיד) כתבו דאם כן לא משתמיט בשום דוכתא דלחייב שן ברשות הרבים אפילו מקרב בהמתו אצל הפירות ומעמידה עליהו כדברי הרשב"א והרב המגיד נקטינן דטענת 'לא משתמיט' לאו טענה היא דמילתא דפשיטא היא דהוי מזיק בידיים וליכא לפלוגי ביה בין רשות הרבים לרשות הניזק

נחלת אליהו, הרב אליהו דושניצר הערות וחידיושי

דינים סימן ק"ח עמ' שצ"ז

במי שבא עם ילד קטן בבית חבירו והילד הלך על השלחן ושבד כלים והזיק אם חייב לשלם אי לא. תשובה. לכאורה נראה דחייב לשלם מטעם מעמיד בהמה על קמת חבירו דחייב לשלם אם ברי הזיקא הי"ע אם ברי הזיקא חייב ואפילו אם הבעה"ב נתן לו רשות להכנס עם התינוק (או בסתמא) דלכאורה בכה"ג תליא בפלוגתא דרבי ורבנן בב"ק דף מו: א אם בסתמא קביל עליו נטירותא או לא, אבל הכא בהעמידו על השלחן והזיק שם יכול לומר לו דלהעמידו על השלחן לא נתתי לך רשות ומשו"ה חייב מטעם מעמיד בהמה ע"ג קמת חבירו.

ואם נכנס ברשות מחלוקת חכמים ורבי. וכגון, אדם נכנס עם קדירות לחצר חבירו בהסכמת בעל החצר. בהמת בעל הבית הוזקה מהקדירות. לדעת חכמים בעל הקדירות אחראי, ואילו לשיטת רבי כיון שבעל הבית נתן רשות כניסה, הוא זה שאחראי על הקדירות ולכן בעל הקדירות פטור. מה יסוד ההשואה בין קטן לבין בהמה ?

פתחי חושן חלק ו (נזיקין) - הערות פרק ה - שור

המזיק ושמירתו והגורם לנזקיו

בספר נחלת אליהו (להגר"א דושניצר) ח"א סימן ע כתב שהמעמיד קטן על השלחן (כן נראה מדבריו בתשובה) ושיבר כלים חייב משום מעמיד, כיון דברי הזיקא, עיין שם, ונראה שאינו חייב אלא כשהעמידו על השלחן (או ע"ג כלים), אבל כשעלה מעצמו, אף על פי שהוא הביא הקטן לבית חבירו, ואפילו שלא ברשות (עיין שם שדן לגבי קטן אם שייך קבלת שמירה), אין דינו כמעמיד, דלא גרע מקם לה באפה, שפסק הרמ"א שאינו אלא גרמא. ועוד נראה שלסברת התוס' שחיוב מעמיד הוא מדין שן ורגל, אין מקום לחייב בקטן, שלא מצינו דיני שן ורגל אלא בממון המזיק, ואילו קטן, לאו בכלל ממונו.

הרב משה שמואל דיין, ירחון האוצר עמ' רסד

ראיתי ונתון אל לבי לברר הדין בילד היפראקטיבי מתחת גיל שלש עשרה שדרכו להזיק הרבה פעמים במקומות שבהם נמצא ואביו הביאו לבית חבירו או לחנות כלים וכיוצא בזה והזיק שם כדרכו או שהביאו לחנות מאכלים ואכל שם מעצמו ממתקים וכדומה אם אביו חייב בתשלומי הנזק או מה שאכל בחנות...

... אמר רב המעמיד בהמת חבירו על קמת חבירו חייב מעמיד פשיטא לא צריכא דקם לה באפה ... ומעתה י"ל דנדו"ד תליא בהא, שלדעת התוס' שחייב מדין שן ורגל א"כ בקטן לא שייך לחייב מטעם זה ... אבל לדעת הרשב"א ... שחייב מדין אדם המזיק, א"כ י"ל דה"נ כיון שהניח את בנו במקום שיכול להזיק ודרכו להזיק יש לחייבו מדין אדם המזיק דהא לכאורה ברי הזיקא...

מיהו יש לדון בדעת הרשב"א דס"ל דהוי מזיק בידיים... הגאון חזו"א שכתב שהחיוב הוא משום אדם המזיק דהוי כחציו של אדם...

המעמיד בהמת חבירו על גבי קמת חבירו, המעמיד חייב לשלם מה שהזיקה. וכן אם הכישה (פי' הכה אותה) עד שהלכה לקמת חבירו והזיקה, זה שהכישה חייב. הגה: ואפילו הפירות ברשות הרבים, דהוי כמזיק בידים (המ"מ פ"ד מנזקי ממון ובי"ב בשם רשב"א). ודוקא הכישה וכיוצא בזה, אבל קם לה באפה עד שהלכה שם, פטור, דהוי גרמא בנזקין (המגיד שם ודלא כדעת הראב"ד).

סמ"ע סימן שצד ס"ק ה

(ח) ואפילו הפירות ברה"ר. ואף על גב דבהזיק שן ורגל נתבאר בסימן שצ"א (סעיף ז' - י"א) דאם הזיקה בהן ברה"ר אין בעל הבהמה משלם אלא (ח"ט) [מה שנהנית], שאני הכא כיון דהעמידה שם הו"ל כמזיק הפירות בידים וכדמסיק, ומשו"ה משלם נזק שלם:

אבן העזר אורח חיים סימן שפח סעיף מה

[מג"א ס"ק נ"ג]... להעמיד בשבת עלוקה שקורין פייאפקו ולמצוץ דם באדם הוא איסור תורה. וראיתו מהא דהשיך בו נחש דסנהדרין דף ע"ח [ע"א] דמחייב (רבי מאיר) (רבי יהודה) והוי כאילו תוקע סכין בבטנו, ואפילו רבנן לא פטרי אלא דסבירא להו ארס מעצמו מקיא ע"ש. והנה מראה זו שהביא יש ראייה להיפך דליכא איסור תורה. דהא התוספות פרק כיצד הרגל [בבא קמא] דף כ"ג [ע"א ד"ה תפשוט] [כתבו] שיסה בו נחש היינו שנטל את יד חבירו ותחב לתוך פי הנחש לכולי עלמא פטור, כי פליגי בהשיך את הנחש פירוש שדחך שיני הנחש תוך בשר חבירו, מר סבר ארס בין שינו עומד והוי כמו שהרגו בידים, ומר סבר מעצמו מקיא ע"ש. הרי מבואר דבעלוקה הני"ל לכולי עלמא לא עביד כלום....

אך דנראה לעניות דעתי מטעם אחר דלהעמיד עלוקה אסור מן התורה, משום דקשיא לי אהא דאמרו [שם] מעמיד אדם בהמתו על גבי עשבים בשבת, והא קיימא לן בחושן משפט סימן שצ"ד סעיף ג' העמיד בהמת חבירו על גבי קמת חבירו אפילו ברשות הרבים חייב נזק שלם דהוי מזיק בידים, וכיון דלענין הזיק מקרי מזיק בידים ולא גרמא, א"כ אמאי שרי לעשות כן בשבת...?

ועל כרחך צ"ל דלענין נזיקין הכל תלוי אי ברי הזיקא אי לא, לכן בהעמיד בהמתו על גבי קמת חבירו חייב משום דברי הזיקא, ובזורה ורוח מסייעתו פטור, אבל בשבת הכל תלוי במלאכת מחשבת, על כן בזורה ורוח מסייעתו דמחשבתו לברר מתוכו הפסולת ונעשית מחשבתו, אף שהרוח מסייעתו חייב דהא נעשית המלאכה על ידו, אבל בהעמיד בהמתו על גבי מחובר דאין כוונתו ומחשבתו על שום מלאכה רק שבהמתו תאכל ותמלא כריסה ואין מחשבתו על המלאכה כלל, לכן פטור, כיון דהוא אין עושה כלום וגם מחשבתו לא היה על המלאכה כלל. ולפ"ז נתברר בעלוקה פייאפקו דעיקר מחשבתו שהעמידה כדי שתעשה חבורה באדם ושתמצוץ דמו דמלאכה גמורה היא...

ולכא לאקשווי על הא דחושן משפט סימן (רצ"ד) [שצד] סעיף ג' דמקרי מזיק בידים, מהא דהשיך הנחש, י"ל שאני התם דאיתא הנאה בבהמה מאכילתה והוי ברי הזיקא, אבל לנחש לית הנאה בנשיכתו ולא ברי הזיקא...

לאור האמור: האם אבא שמעמיד ילד קטן באופן הדומה ל"מעמיד בהמה" וילד יזיק - ניתן יהיה לחייב את האבא ? מדין מה לשיטת תוס' ? לשיטת הרשב"א ? אין מקום לדמות כלל ?

הרשב"א והתוס'

והוא הדין בנידון השאלה דנן לגבי העמדת ילד בן שלש ליד דוכן ממתקים או משחקים וכיוצא בזה מכיון שילד כרגיל פועל על פי רצונותיו בלבד וידוע שדרכם של ילדים קטנים כשרואים ממתקים לקחת אותם לעצמם ובגיל זה לא קיים לגביהם המושג של מותר או אסור כי אין הילד מבין מהי הבעיה בזה שהמתקים שייכים לאדם אחר לפיכך אין באזהרת אמו שלא יקח את הממתקים או המשחקים כל מניעה שתעכב בעדו מלקחת אותם לעצמו או לשחק בהם וגוד'. נמצא שאין הבדל לדינא בין העמדת בהמה על גבי תבואה של חבירו לבין הנחת ילד ליד דוכן ממתקים המניעים של שניהם לקחת את המאכל לעצמם נובעים מרצונות ודחפים זהים מבלי שהשכל יעכב בעדם לפיכך גם המעמיד ילד ליד דוכן ממתקים או משחקים נחשב כאדם המזיק ע"י חיצו ולכן חייב המעמיד לשלם על נזקי הילד אף אם הילד שהעמיד אינו בנו.

אמנם אם האם הכניסה את ילדה הקטן לחנות ובחנות הלך הילד מעצמו למדפים ואכל או הזיק למאכלים שהונחו שם בנידון זה אין האם נחשבת כמעמיד כי הילד הלך מעצמו למדפים אלא הדבר דומה לפורץ גדר בפני בהמת חבירו שמבואר בב"ק נה שפורץ הגדר חייב בדיני שמים מדין גרמא על נזקי הבהמה כי מחמת מעשהו יכלה הבהמה לעזוב את הרפת וללכת לשדה חבירו ולהזיק שם והוא הדין וכל שכן בנידון דנן שבהכנסת ילד קטן שאינו בר דעת לחנות בלי שמירה קרוב לודאי שיגרם נזק מחמתו לפיכך מכניס הילד חייב בדיני שמים מדין גרמא על נזקי הילד הנ"ל ואפילו אם הילד אינו בנו.

לעומת זאת אם ילדו נכנס מעצמו לחנות והזיק שם פטורים ההורים אפילו בדיני שמים מלשלם לבעל החנות על נזקי ילדם כי בנידון דנן אין על ההורים כל מחוייבות של שמירה על ילדם שכן במקרה זה נותר הדין של נזקי הקטן המבואר במשנה ב"ק פז שהוא פטור על מעשיו וגם הוריו פטורים על כך אמנם עיין ברמ"א אור"ח סי' שמג שכתב שראוי לקטן שעבר עבירה בילדותו שיעשה תשובה על כך כשיגדל...

אולם בתשובות בית אפרים יו"ד סי' סב כתב בדעת הרשב"א הנ"ל שחייב משום דינא דגרמי... וכן מבואר באבן העוזר אור"ח סי' שכח ע"ש ולפי"ז י"ל דבנידון דידן אין לחייבו ואפילו אם ברי היזיקא כיון שאין כוונתו להזיק ובה אינו אלא גרמא וכמ"ש בביאור הגר"א חו"מ סי' שצו סק"ח וסי' תיח ס"ק יט בליקוט... שאם אין כוונתו להזיק לא חשיב גרמי ופטור ע"ש... וה"נ כיון שלא היתה כוונתו להזיק במה שהביא את בנו לחנות אין לחייבו מדינא דגרמי אמנם דעת הש"ך שם סי' סב ס"ק פב וסי' שפח ס"ק בו דחייב בגרמי אע"פ שאין כוונתו להזיק... ולפי"ז ה"נ יש לחייבו בתשלומי הנזק אע"פ שודאי לא נתכוין להזיק בזה שהביא את הילד לחנות או לבית חבירו מ"מ מספק אין להוציא ממנו ממון שהרי יכול לומר קים לי כדעת הפוסקים...

אמנם ראיתי בספר נחלת אליהו... ולפי"ז ה"נ בני"ד יש לחייב את האב שהביא את בנו לחנות כלי זכוכית והזיק שם או שהביאו לחנות ממתקים ואכל שם כיון שמצוי הדבר שיזיק ויש לחייבו מדין מעמיד... אולם לפי האמור יש מקום לפטור כיון שלא נתכוין להזיק במה שהביא את בנו לחנות. ובאמת י"ל שבנידון דידן גם לדעת הנחלת אליהו יש לפטור שהרי מבואר מדבריו שאינו חייב אא"כ העמידו על השלחן ממש משום דאז הוי ברי היזיקא משא"כ בני"ד לא ברירא לומר דהוי ברי היזיקא...

משפטי התורה ב"ק סימן פ"ה

אם הלכה לקנות בסופרמרקט השכונתי עם בנה בן השלש כשנכנסו לחנות החל הילד להפריע לאם בקניוניה לכן לקחה האם את ילדה העמידה אותו ליד מדפי הסוכריות ושאר דברי מתיקה הזהירה אותו שרק יסתכל על הממתקים אך לא יקח מהם דבר והלכה להשלים את קניוניה בחנות כשסיימה האם את קניוניה ובאה לקחת את ילדה התברר לה שהילד אכל והזיק באופנים שונים לחפיסות השוקולד והסוכריות שהיו שם הנזק הסתכם ב 50 ש"ח האם האם חייבת לשלם על כך או שהיא פטורה מלשלם שהרי ילדה הקטן הוא שהזיק ובפרט שהיא הזהירה אותו שלא להזיק?

תשובה: א אם או כל אדם מבוגר שלקח ילד קטן בגיל שאין לו דעת לצייט למה שאומרים לו כמו בגיל שנתיים שלוש (בגיל זה למרות שהילד מבין, הוא עושה מה שהוא רוצה) והעמידה אותו ליד דוכן של דברי מתיקה משחקים וכיוצא בזה והילד אכל או הזיק למוצרים שהיו על הדוכן שלידי מי שהעמידו חייב לשלם גם בדיני אדם על הנזק שגרם הילד הנ"ל.

ב. לעומת זאת אם שהביאה את ילדה הקטן (או ילד של אחרים בן שלש שנים) לחנות והילד הלך מעצמו לדוכן הממתקים והזיק למוצרים הנמצאים שם או אכל מהם האם פטורה בדיני אדם על נזקי ילדה אולם היא חבית על כך בדיני שמים לפיכך ראוי לה לשלם כדי להיפטר מהחוב שיש עליה בדיני שמים

דינו של האב

חשׁוׁיו פגיעתן רעה... אכן יש לומר דהיינו דוקא ביצא הקטן והזיק וכדו', אבל כשהניחו אביו בפשיעה במקום שיזיק לכאורה ראוי לחייב את אביו מפני שהוא ברשותו ולא שמר אותו כראוי, שהרי מוטל עליו חיוב שמירה.

והיינו דאף שמצד היותו בנו לא חייבתו תורה בשמירה, מ״מ אכתי מצד היותו כאפטרופוס עכ״פ והיינו שמוטל עליו לשמרו, שהרי מחזיק בנו ברשותו מדין תורה מוטל עליו לשמרו, וכמו דעל נכסי הקטן מעמידים אפטרופוס לשמור שלא יוזקו ושלא יזיקו ואם הזיקו האפטרופוס חייב בנזקו, כ״ש שעל גופו יש להעמיד אפטרופוס לשמרו שלא יוזק ושלא יזיק, וקטן ברשות אביו הרי אביו עכ״פ כאפטרופוס עליו, ואם לא שמרו והניחו במקום שעלול להזיק יש לומר שמתחייב בנזקו וכדין המשנה בב״ק בפ״ק ״כל שחבתו בשמירתו הכשרתי (נתחייבתי) בנזקו״. [אכן פשוט דכל זה רק בהניחו בפשיעה במקום שעלול להזיק, אבל בלא״ה ודאי אין בנו כבהמה שיוכל לשמרו שלא יזיק]. וכמו שבהמה וחייה שחייב בשמירתן אף שאינו שלו כגון שומר או אפטרופוס הואיל וברשותו הוא חייב לשומרו ואם הזיק חייב, כך בנו שהזיק מפני שהניחו במקום שעלול להזיק היה ראוי לחייבו.

ואין לומר דמקרא ילפינן רק שור ושאר בע״ח שהם ממונו, אבל לא אדם דאין חיוב חובת שמירה על בנו... בבנו אם פשע בו שהיה בבית והניחו במקום שהזיקו מצוי חייב, שהרי חיוב השמירה עליו וזוהי סיבה לחייבו.

ומיהו באבן האזל על הרמב״ם פ״א מהל' נזקי ממון הל״א מפרש הסוגיא דב״ק דאפשר דכיון דבתורה אינו כתוב אלא שור וכל בע״ח ילפינן משור והיינו למידין עבד משור וע״ז קאמר דכיון דא״א לשומרין אין ללמוד עבד משור דשור אפשר לשומר וממילא גם היכא דיכול לשומר ג״כ פטור ע״ש, וע״ע בחזו״א ב״ק סי' ג' דהס״ד לחייב בעבד היינו אף על פי שמרו ומסברא שראוי שהאדון שגורם שאין לו לשלם וזוכה בו כשאר ממונו, שיהא אחראי בעד נזקיו יעו״ש, ודבריהם צ״ב ואכמ״ל בזה, ועכ״פ משמעות הפוסקים דאף אי ס״ד לחייב על אדם בשמירת נזקיו היינו דוקא כשהוא בגדר ״ממון״ כעבד ואמה, אבל כשאינו בגדר ממון ודאי דליכא למילף מחיובי שמירה דממון לחייבו בנזקיו וזה ברור. וא״כ בקטן בן חורין לא שייך לחייבו כתשלומי נזקי ממונו, וצ״ב.

ומיהו מצאתי בספר ״נחלת אליהו״ ... ולפ״ז אם הניחו בלי השגחה במקום שילד קטן כמוהו יכול להזיק חייב האב לשלם היזקו, אבל אם לא ברור ההיזק אף שפשע בכך אינו חייב שאינו שומר.

אמנם לפי דברינו כשהילד אין בו דעת כלל ויש כאן רשלנות פושעת מצד אביו דידוע ומצוי שיזיק ואביו פשע ממש (אף שאינו ודאי) שהביאו למקום שעלול להזיק, בין היה זה אביו או אדם אחר חייב כדין ״מעמיד״ ומפני חסרון שמירה, או מדינא דגרמי, ורק בהלך הקטן מעצמו לבית חברו והזיק נאמר שחשׁוׁיו פגיעתן רעה, ולא מצאתי כעת במפרשים דין זה...